

Význam publikace Borise Pastuchova

B. Pastuchov: *Leninský komsomol a KSSS*

Praha, Mladá fronta 1979, 72 s.

Koncem minulého roku vyšla v nakladatelství Mladá fronta publikace B. Pastuchova, člena ÚV KSSS a prezidia Nejvyššího sovětu SSSR, prvního tajemníka ÚV Vsesvazového leninského komunistického svazu mládeže, s názvem *Leninský komsomol a KSSS* (podtitul *Vždy se stranou a pod vedením strany*).

Pracovníci v oblasti sociologie mládeže a zvláště funkcionářský aktiv SSM na všech stupních řízení zcela jistě ocení hluboký zdroj zkušeností při naplňování nevyčerpatelného odkazu V. I. Lenina a jeho tvůrčího uplatnění v konkrétních historických podmínkách v SSSR. Publikace jako celek nejen obeznamuje čtenáře s úspěchy, jichž Leninský komsomol pod vedením strany dosáhl a dosahuje, ale ukazuje, jakými metodami, formami a prostředky v jednotlivých etapách vývoje působil na mladé lidi, jak je podněcoval, vedl a formoval v duchu vznešeného ideálu komunistické společnosti, ideálu všestranně harmonicky se vyvíjející osobnosti.

V první kapitole, nazvané *Vždy se stranou a pod vedením strany*, B. Pastuchov analyzuje, zdůvodňuje a konkretizuje vedoucí a řídicí sílu Komunistické strany Sovětského svazu.

Na základě úkolů celé společnosti určuje strana program činnosti Komsomolu; podporuje jeho tvůrčí aktivitu, rozšiřuje sféru jeho vlivu ve všech oblastech činnosti dorůstajícího pokolení; řídí výběr, rozmísťování a výchovu komsomolských funkcionářů; vychovává mladou generaci v duchu marxismu-leninismu, revolučních, bojových a pracovních tradic sovětského lidu; formuje v mládeži komunistický vztah k práci, orientuje Komsomol i ostatní mládež na nejdůležitější úseky výstavby komunismu, pečuje o zvýšení všeobecné vzdělanosti a kulturně technické úrovně dospívající mládeže; činí Komsomol odpovědným za řízení všesvazové pionýrské organizace V. I. Lenina a vede jej k aktivní účasti v mezinárodním komunistickém a demokratickém hnutí.

Řízení Komsomolu komunistickou stranou je zárukou toho, že splní i současné náročné úkoly vyplývající ze závěrů XXV. sjezdu KSSS a z nové ústavy SSSR.

Ve druhé kapitole, zaměřené k *problematicke nové ústavy SSSR*, autor nejdříve podává charakteristiku nové ústavy zejména z hlediska zakotvení leninské péče strany o mladé pokolení, jeho současný život i budoucnost. Nová ústava otevírá širokou paletu práv, která se dotýkají samých základů formování života mladých občanů sovětského státu, počínaje právem na práci a konče právem na odpočinek.

V tomto kontextu koncipuje B. Pastuchov úkol komsomolské organizace: cílevědomě se starat o to, aby mladí občané sovětského státu dobře znali svá práva a povinnosti, ale aby je chápali v neoddělitelné jednotě a využívali jich především ve prospěch státu, tj. aby své zájmy uvědoměle podřizovali celospolečenským. Současně ostře kritizuje některé mladé lidi, kteří žijí v zajetí úzkých egoistických zájmů, v nichž se projevuje chamtivost a maloměstáctví podle hesla „do toho mi nic není“. I když jsou tyto případy ojedinělé, žádná komsomolská organizace je nesmí přehlížet.

Pracovat pro vlast je název další kapitoly, v níž autor analyzuje a zobecňuje pracovní hrdinství sovětské mládeže, ať je to v oblasti průmyslu, zemědělství, zdravotnictví, školství, vědy atd.

Ocitlivě analyzuje příkladnost komsomolců a komsomolských organizací, objasňuje pestrou paletu projevů a konkrétních forem iniciativy a soutěží od prvních komunistických subbotníků přes stachanovské hnutí až po dnešní hnutí za komunistický vztah k práci. Socialistické soutěžení není jen prostředkem zapojení mládeže do výstavby nové společnosti, ale především účinnou metodou pracovní výchovy a vštěpování morálně politických kvalit. Právě v socialistické soutěži získávají mladí zájem o nové poznatky, učí se překonávat překážky, uvědomují si význam kolektivismu a učí se podřizovat osobní zájmy celospolečenským. Je to jedna z cest naplňování opravdového socialistického způsobu života.

V kapitole *Vychovávat novou směnu* B. Pastuchov objasňuje mimořádnou možnost sovětské mládeže vzdělávat se a připravovat se odpovědně pro život a práci v nové etapě budování

sovětské společnosti. Jedním z hlavních úkolů komsomolských organizací ve školách všech typů je bojovat proti povrochním znalostem, proti průměrnosti, učit mladé lidi samostatně doplňovat své vědomosti a aktivně se účastnit tvořivé činnosti v oblasti vědy a techniky, zejména na vyšších typech školy. Péče Komsomolu o ideově politickou, pracovní a mravní výchovu mladého pokolení patří mezi stěžejní úkoly.

S důkladnou znalostí a citlivostí je v další kapitole probírána otázka *formování harmonicky rozvinuté osobnosti*. Autor věnuje zejména pozornost utváření vědeckého marxisticko-leninského světového názoru, vlastenecké, internacionální a vojensko-vlastenecké výchovy, otázce náplně volného času, funkce kultury, tělesné výchovy a významu aktivní účasti mládeže na přednáškové masově politické práci. V souvislosti s utvářením světového názoru zdůrazňuje systémový a komplexní přístup: „Současné podmínky společenského rozvoje vyžadují, aby všechny články ideově politické výchovy mladého člověka, tj. škola, učiliště, střední odborná škola, vysoké školy, komsomolské politické kroužky a semináře, přednášková činnost, všechny formy a prostředky propagandistické práce a masově politické práce tvořily jednotný proces směřující k formování vědeckého světového názoru.“ (s. 46)

V kapitole nazvané *Zdokonalovat organizátorskou práci* je věnována pozornost známému výroku V. I. Lenina, že organizace zesťerónásobuje síly. Organizátorskou prací se oslabuje subjektivismus, byrokratismus a formalismus. Čím složitější a rozsáhlejší je práce, tím větší význam má činnost komsomolského funkcionáře. „Věcnost je schopnost jasně si naplánovat svou práci, rozložit síly, zajistit úspěšné splnění svěřeného úkolu, vždy vycílit nové, pokrokové a uplatnit je. Věcnost je spojení odvážného cíle a všední reality, iniciativy a kázně s odpovědností, nadšení a obětavosti s přesnou úvahou. Každý komsomolský pracovník se musí vyznačovat dobrým chováním a pozorností k lidem.“ (s. 60) V této kapitole najdou funkcionáři SSM mnoho cenných a podnětných myšlenek o uplatňování forem a metod organizátorské práce, jejichž volba je závislá na stupni složitosti úkolu a vyspělosti lidí.

Publikace B. Pastuchova se nepochybně stane vyhledávaným zdrojem, z něhož se budou dlouhá léta učit vychovatelé, funkcionářský aktiv, orgány a organizace SSM zejména jak mladé lidi vést, jak zvyšovat efektivnost ideově politického působení, jak podněcovat a rozvíjet zájmy mládeže a jak upevňovat vztahy mladých lidí ke KSČ a hodnotám socialismu.

Jan Procházka — Alexander Fazik

Významný příspěvek k teorii sociálního řízení

M. Markov: *Teorija social'nogo upravlenija*
Moskva, Progress 1975, 446 s. (1)

Socialismus je první společensko-ekonomickou formací, v níž byla odstraněním soukromého vlastnictví výrobních prostředků odstraněna i tržní živelnost a nahrazena uvědomělou společenskou plánovitostí. To zároveň klade vysoké požadavky na rozvoj vědeckých základů řízení, což se v současné době konkretizuje soustřeďováním pozornosti společenskoveďní fronty na otázky komplexního řízení sociálních procesů. Úkol ovládnout tyto procesy a zdokonalit řídicí systémy se stal součástí usnesení posledních sjezdů komunistických a dělnických stran všech zemí socialistického tábora.

Rozvinutý socialismus vyžaduje, aby každá společenská činnost — politická, ekonomická, řídicí a další — vycházela z vědeckého poznání a byla v souladu s marxisticko-leninskou teorií, jakož i s výsledky vědeckotechnické revoluce. Dosavadní výsledky v oblasti teorie a praxe řízení v socialistických zemích dovolují formovat ucelenou marxisticko-leninskou koncepci řízení nejenom výroby, ale celé společnosti. Originální a zajímavý pokus o vypracování základního náčrtu této teorie představuje práce bulharského vědce Marko Markova *Teorie sociálního řízení*.

(1) Doslov *K otázce teorie sociálního řízení* napsal V. G. Afanasjev.